

Ekspres Bank A/S
Att.: Bestyrelse og direktion
Cc.: Intern og ekstern revision

20. juni 2019

Ref. SBP

J.nr. 6072-0420

Påbud for overtrædelse af kreditaftalelovens § 7 c, stk. 1, jf. § 43, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed.

FINANSTILSYNET
Århusgade 110
2100 København Ø

Tlf. 33 55 82 82
Fax 33 55 82 00
CVR-nr. 10 59 81 84
finanstilsynet@ftnet.dk
www.finanstilsynet.dk

Afgørelse

Finanstilsynet påbyder Ekspres Bank at foretage en kreditværdighedsvurdering i overensstemmelse med kreditaftalelovens § 7 c, stk. 1, jf. § 43, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed forud for indgåelsen af en kreditaftale, herunder at

- beregne rådighedsbeløb for alle lån, medmindre lånets størrelse, løbetid, låntagers indkomst m.v. tilsammen tilsiger, at det ikke vil være proportionalt at beregne rådighedsbeløbet,
- indhente dokumentation for låntagers indkomst og gæld,
- indhente dokumentation, der kan belyse, om de af låntager oplyste udgifter er retvisende, hvis låntager har anført få og lave faste udgifter,
- foretage en individuel og realistisk vurdering af, om låntagers rådighedsbeløb er tilstrækkeligt til at kunne servicere lånet.

ERHVERVSMINISTERIET

Frist for at dokumentere efterlevelse af påbuddet er den 20. september 2019. Dokumentation for efterlevelse skal sendes til Finanstilsynet.

Baggrund

Finanstilsynet har gennemført en undersøgelse af Ekspres Banks kreditværdighedsvurdering af forbrugere. Ekspres Bank har i den forbindelse redegjort for bankens praksis og fremsendt forretningsgange, og Finanstilsynet har stillet uddybende spørgsmål. Ekspres Bank har desuden fremsendt en oversigt

over bankens udlån i perioden januar til juli 2018, og Finanstilsynet har på baggrund heraf bedt Ekspres Bank fremsende 15 specifikke kundemapper.

Ekspres Bank har oplyst følgende om bankens praksis for kreditværdigheds-vurdering:

"The Credit Worthiness aspect is secured through the application process via two different means:

- *Automatic check according to algorithms according to the risk policies, which seek to establish that the client has an economic situation, which is sufficiently robust.*
- *Manual evaluation of the credit application and additional documentation as a follow-on to the automatic process by an employee from a dedicated team in the Operations department (Admin team).*

In these processes, a range of criteria has been established based on the requested information.

In case the application does not meet the established Credit Worthiness Criteria, it will be rejected.

It is noted that these criteria are developed and evolve over time, based on new insights, new developments in the market and new types of available information.

The automatic process is carried out in the decision engine of the Bank, ensuring a homogenized and coherent approach to the evaluation of the credit application.

The criterias are generally categorized into the following main pillars:

- *Scoring*
- *Income rules*
- *Left to Live check*
- *Indebtness ratio check*

These are applied across the different business lines as follows:

<i>Channel</i>	<i>Segment</i>	<i>Scoring & Policy Rules</i>	<i>Income check on minimum amount</i>	<i>Income documentation validation</i>	<i>Left to Live check</i>	<i>Indebtness ratio check</i>
<i>Direct</i>	<i>Low ticket<75k</i>	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	<i>High ticket>75k</i>	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
<i>Brokers</i>	<i>Low ticket<75k</i>	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	<i>High ticket>75k</i>	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
<i>Resale</i>	<i>All segments</i>	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
<i>Retail</i>	<i>All segments</i>	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Scoring and policy rules

The scoring model of the Bank is the primary gateway for all applications and ensures that any application which is evaluated to be a high-risk proposition will be rejected, which supports the Credit Worthiness as a first filter by rejecting any application which carries both a short-term (willingness to pay) risk as well as a long-term (ability to pay) risk. By controlling the long-term risk, the Credit Worthiness is supported by not enabling clients who have statistical indications of a fragile economy.

The scoring operates as a statistical approach through individual parameters, and by taking into account the available information, it is able to identify and filter out applications where there are significant indications that the client cannot support the cost of the credit.

A range of policy rules are in place to support the scoring algorithms. These includes checks on various indicators such as checking if the customer is under payment litigations as registered in the RKI database, which automatically decline the credit application in question.

Income check rules & Income documentation validation

There is a dedicated income check, which a credit application must pass. This is a consistency check regarding the declared information coming from the client and a check that the client earns a certain minimum (monthly) income. These are as follows:

- Direct & Broker acquisition <75.000 DKK: Minimum [...] DKK
- Direct & Broker acquisition >75.000 DKK: Minimum [...] DKK
- Resale: Minimum [...]
- Retail: Minimum [...]

If there are no major deviations in the consistency and the stated income is above the required minimum, the check is passed.

This is further controlled by a validation on the declared information using submitted documentation or database draws.

Left to live

This check is composed of several different sub-checks, which aim to ensure that the overall economic situation of the client can support the credit under consideration.

The left to live check is performed on specific segments or where there is an option for a high credit amount (above 75.000 DKK).

In order to perform the left to live check, information is requested from the client through the application form to submit a range of specific information related to his or her economic situation:

- Incomes:
 - Income before tax
 - Income after tax

- *Income from social securities*
- *Income from other sources*
- *Expenses:*
 - *Housing cost of rent*
 - *Housing cost of heating*
 - *Cost of insurances*
 - *Cost of financing towards other credits*
 - *Cost of transportation – Deduced from questions related to number of kilometers transported yearly*
 - *Cost of supporting children – Deduced from questions related to the age of clients children, if any.*

In addition, a set of default expenses drawn from statistical sources are applied related to:

- *Calculated expenses*
 - *Expenses for property tax*
 - *Expenses for Housing cost of water*
 - *Expenses for Housing cost of electricity*
 - *Expenses for maintenance of housing*
 - *Expenses for maintenance of car*
 - *Expenses for union membership*
 - *Expenses for digital subscriptions*
 - *Minor medical expenses such as dentist*

These expenses are deducted from other elements in the application form, such as type of housing held by the client.

Finally, a minimum general expenses amount for each adult and each child in the household is added to the expected monthly expenses of the client. This is 3.000 DKK per adult and 1.500 DKK per child.

The result of this calculation is a final residual amount, which the client can be expected to have in excess of his or her ordinary expenses. From this is deducted the cost of the applied credit under evaluation, and the final result must be above zero.

A different approach is using declarative information is in use on the Re-sale business channel where the customer is asked and obliged to inform the Bank what his or her net left to live amount is after all expenses, including food, clothes, housing costs, holidays, cost of children, etc. A check is then done vs this final residual amount which must be above [...] DKK for the check to pass.”

Ekspres Bank har på anmodning fra Finanstilsynet fremsendt 15 udvalgte kundemapper for lån ydet i 2018. Lånene er vist i tabel 1 nedenfor. Ved lån

nr. 1 og 11 er der ikke dokumentation for indkomst. Ved lån nr. 14 og 15 dokumenteres indkomsten af en enkelt lønseddel. Kundemapperne for lån nr. 1, 11, 14 og 15 indeholder ikke årsopgørelse.

Tabel 1: Udvalgte lån ydet i perioden januar-april 2018

	Hovedstol	Lån i re- stance	eSKAT/lønsed- del	Årsopgørelse	Er der foretaget rådighedsbeløbsberegning?	Hvilke udgifter indgår?	Dokumenta- tion for ud- gifter	Krav til rådighedsbeløb
1	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
3	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
4	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
5	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
6	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
7	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
8	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
9	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
10	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
11	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
12	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
13	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
14	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
15	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

7 af de 15 lån har en hovedstol større end 75.000, og kundemappen for disse lån indeholder en såkaldt *left to live*-beregning (rådighedsbeløbsberegning). Ved lån nr. 1, 2, 4 og 5 udgøres låntagers faste udgifter kun af husleje og ydelse på eksisterende lån og på det ansøgte lån. Ved lån nr. 2 udgøres låntagers faste udgifter alene af ydelse på eksisterende lån og på det ansøgte lån, idet huslejen er oplyst til nul kr. Der ses ikke at være indhentet dokumentation, der kan belyse, om de af låntager oplyste udgifter er retvisende.

Retligt grundlag

Det følger af lov om kreditaftaler, § 7 c, stk. 1, at:

"Kreditgiveren skal inden kreditaftalens indgåelse vurdere forbrugers kreditværdighed på grundlag af fyldestgørende oplysninger, der, hvor det er relevant, indhentes hos forbrugeren og, hvor det er nødvendigt, ved søgning i relevante databaser."

Af de specielle bemærkninger til Forslag til Lov om ændring af lov om kreditaftaler og lov om markedsføring § 1, nr. 7 (forslag til § 7 c) fremgår:

"Den foreslåede § 7 c svarer til dels til forbrugerkreditdirektivets artikel 8 og fastslår, at kreditgiveren vil være forpligtet til at vurdere forbrugers kreditværdighed inden en kreditaftale indgås. Kreditvurdering af forbrugeren er ikke reguleret i den gældende kreditaftalelov.

Bestemmelsen indebærer, at kreditgiveren altid vil skulle indhente fyldestgørende oplysninger og på baggrund af disse oplysninger foretage en vurdering af forbrugers kreditværdighed. Oplysningerne kan efter kreditgiverens skøn indhentes hos forbrugeren og ved søgning i relevante databaser, f.eks. hos kreditoplysningsbureauer.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med forbrugerkreditdirektivets overordnede formål om at øge forbrugerbeskyttelsen, og vurderingen af forbrugers kreditværdighed skal derfor ske med henblik på at vurdere, om forbrugeren på baggrund af dennes økonomiske situation ved hjælp af f.eks. løbende indtægter, låneomlægning eller realisation af aktiver vil være i stand til at betale de forudsatte afdrag på kreditbeløbet, og ikke med henblik på at vurdere kreditgiverens tabsrisiko. Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger."

Vurdering

Finanstilsynet har konstateret, at Ekspres Bank ikke beregner låntagers rådighedsbeløb ved lån under 75.000 kr.

Det følger af kreditaftaleloven § 7 c, at Ekspres Bank inden kreditaftalens indgåelse skal vurdere forbrugers kreditværdighed på grundlag af fyldestgørende oplysninger.

Det følger af bemærkningerne til Forslag til Lov om ændring af lov om kreditaftaler og lov om markedsføring, at vurderingen af forbrugers kreditværdighed skal ske med henblik på at vurdere, om forbrugeren på baggrund af dennes økonomiske situation ved hjælp af f.eks. løbende indtægter, låneomlægning eller realisation af aktiver vil være i stand til at betale de forudsatte afdrag på kreditbeløbet.

Idet Ekspres Bank ikke beregner låntagers rådighedsbeløb ved lån under 75.000 kr., er Ekspres Bank ikke i stand til at vurdere, om forbrugeren vil være i stand til at betale de forudsatte afdrag på kreditbeløbet.

Ved lån under 75.000 kr. foretages alene et automatisk check i bankens kredit Scoringsmodel.

Den automatiske kredit Scoringsmodel forudsiger imidlertid kun bankens risiko for at lide tab ved at bevilge lånet, men ikke om låneansøgeren vil være i stand til at betale de forudsatte ydelser, idet modellen ikke tager udgangspunkt i låntagers konkrete økonomiske forhold, der kan adskille sig fra det statistiske segment, som låntager tilhører henset til de variable, der anvendes i kreditrisikomodelen.

Dermed er Ekspres Banks praksis for kreditværdighedsvurdering ikke i overensstemmelse med kreditaftalelovens § 7 c, stk. 1, jf. § 43, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed.

Finanstilsynet har desuden konstateret, at Ekspres Bank anvender lave og standardiserede minimumsrådighedsbeløb (3.000 kr./mdr. pr. voksen og 1.500 kr./mdr. pr. barn).

Det er Finanstilsynets vurdering, at Ekspres Bank ikke er i stand til at vurdere, om forbrugeren vil være i stand til at betale de forudsatte afdrag på kreditbeløbet, når Ekspres Bank baserer kreditværdighedsvurderingen på lave og standardiserede minimumsrådighedsbeløb. Ekspres Bank kræver 3.000 kr./mdr. pr. voksen og 1.500 kr./mdr. pr. barn. Til sammenligning svarer beløbene til de rådighedsbeløb, som Finanstilsynet i *Vejledning til regnskabsindberetning for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. (2016)* anfører som minimumsrådighedsbeløb for kunder med "væsentlige svaghedstegn" (karakteren 2c). For at et institut skal kunne give karakteren 2a (god bonitet) til en kunde, skal rådighedsbeløbet, ifølge Finanstilsynets vejledning, minimum være 5.000 kr. pr. måned for en enlig. I gældssaneringsbekendtgørelsen fastsættes rådighedsbeløbet pr. 1. januar 2019 til 6.420 kr. om måneden for en enlig.¹

Finanstilsynet vurderer, at Ekspres Banks praksis for kreditværdighedsvurdering ikke er i overensstemmelse med kreditaftalelovens § 7 c, stk. 1, jf. § 43, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed.

¹ BEK nr. 1363 af 19/12/2008 og BEK nr. 1476 af 07/12/2018

Finanstilsynet har endvidere konstateret, at Ekspres Bank i de af Ekspres Bank fremsendte sager, hvor Ekspres Bank foretager en rådighedsbeløbsberegning, og hvor låntager har angivet få og lave faste udgifter, ikke har indhentet oplysninger om låntagers faktiske udgifter.

Finanstilsynet vurderer, at Ekspres Bank i de nævnte lån ikke har foretaget en kreditværdighedsvurdering i overensstemmelse med kreditaftalelovens § 7 c, stk. 1, jf. § 43, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed.

Endelig har Finanstilsynet konstateret, at Ekspres Bank i nogle af de fremsendte sager ikke har indhentet dokumentation for låntagers indkomst og gæld.

Finanstilsynet vurderer, at Ekspres Bank i de nævnte lån ikke har foretaget en kreditværdighedsvurdering i overensstemmelse med kreditaftalelovens § 7 c, stk. 1, jf. § 43, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed.

Finanstilsynet understreger, at en kreditværdighedsvurdering adskiller sig fra en kreditvurdering. Ved en kreditvurdering vurderer banken, hvilken tabsrisiko en låneaftale vil udgøre for långiver, mens banken ved en kreditværdighedsvurdering skal vurdere, om låntager vil være i stand til at betale renter, afdrag og eventuelle gebyrer i hele lånets løbetid henset til låntagers indkomst, øvrige gæld og udgifter.

Finanstilsynet påbyder Ekspres Bank at foretage en kreditværdighedsvurdering i overensstemmelse med kreditaftalelovens § 7 c, stk. 1, jf. § 43, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed forud for indgåelsen af en kreditaftale, herunder at

- beregne rådighedsbeløb for alle lån, medmindre lånets størrelse, løbetid, låntagers indkomst m.v. tilsammen tilsiger, at det ikke vil være proportionalt at beregne rådighedsbeløbet,
- indhente dokumentation for låntagers indkomst og gæld,
- indhente dokumentation, der kan belyse, om de af låntager oplyste udgifter er retvisende, hvis låntager har anført få og lave faste udgifter,
- foretage en individuel og realistisk vurdering af, om låntagers rådighedsbeløb er tilstrækkeligt til at kunne servicere lånet.

Frist for at dokumentere efterlevelse af påbuddet er den 20. september 2019. Dokumentation for efterlevelse skal sendes til Finanstilsynet på mail sbp@ftnet.dk og finansstilsynet@ftnet.dk (sikker mail).

Klagevejledning

Finanstilsynets afgørelse kan, senest fire uger efter at afgørelsen er modtaget, jf. § 372, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed, indbringes for Erhvervsankenævnet pr. e-mail til adressen ean@naevneneshus.dk eller pr. post til Erhvervsankenævnets sekretariat, Toldboden 2, 8800 Viborg.

Det er forbundet med et gebyr på 4.000 kr. at klage til Erhvervsankenævnet, jf. bekendtgørelse om Erhvervsankenævnet § 7, stk. 2. Ved klager over forhold, der ikke har forbindelse med klagerens aktuelle eller fremtidige erhvervsudøvelse, er gebyret 2.000 kr. Efter § 15, stk. 4, i nævnte bekendtgørelse, kan nævnet eller formanden på dets vegne træffe bestemmelse om hel eller delvis tilbagebetaling af det indbetalte gebyr, hvis der gives klageren helt eller delvist medhold. Gebyret tilbagebetales, hvis klagen afvises.

Offentliggørelse

Det følger af § 354 b i bekendtgørelse af lov om finansiel virksomhed, at Finanstilsynet skal orientere offentligheden om sager, som er behandlet af Finanstilsynet, og som er af almen interesse eller af betydning for forståelsen af god skik, jf. § 43. Finanstilsynet finder, at denne sag er af almen interesse og har betydning for forståelsen af § 43. Påbuddet vil derfor blive offentliggjort på Finanstilsynets hjemmeside.

Med venlig hilsen

Susanne Bo Poulsen
Specialkonsulent